

Z TRADYCJI MNISZEJ

70

TOMASZ M. DĄBEK OSB

**IMIĘ BOŻE
WEDŁUG PISMA ŚWIĘTEGO**

TOMASZ M. DĄBEK OSB

**IMIĘ BOŻE
WEDŁUG
PISMA ŚWIĘTEGO**

TYNIEC

WYDAWNICTWO BENEDYKTYNÓW

Opracowanie graficzne:

JAN NIEĆ

Korekta:

ANNA NOWAK

Superiorum permissu: Opactwo Benedyktynów

L.dz. 210/2018, Kraków, dnia 13.08.2018 r.

† Szymon Hiżycki OSB, opat tyniecki

Wydanie II – Kraków 2018

ISSN 0867-7050

ISBN 978-83-7354-825-1

© Copyright by Tyniec Wydawnictwo

Benedyktynów

ul. Benedyktyńska 37, 30-398 Kraków

tel. + 48 (12) 688-52-90; tel./fax + 48 (12) 688-52-91

e-mail: zamowienia@tyniec.com.pl

www.tyniec.com.pl

Druk i oprawa: Tyniec Wydawnictwo Benedyktynów

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	7
ZNACZENIE IMIENIA U STAROŻYTNYCH SEMITÓW	9
OKREŚLENIA BOGA W PIŚMIE ŚWIĘTYM I W JUDAIZMIE.....	13
CZEŚĆ IMIENIA BOŻEGO W STARYM TESTAMENCIE	25
ZNACZENIE DRUGIEGO PRZYKAZANIA DEKALOGU.....	37
CZEŚĆ I MOC IMIENIA BOGA I CHRYSYTA W NOWYM TESTAMENCIE	45
PROPOZYCJE BIBLIOGRAFICZNE.....	71

WSTĘP

Zastanawiając się nad imieniem Bożym w Piśmie Świętym, musimy pamiętać, że jego księgi powstały w Izraelu, Narodzie Wybranym, któremu Bóg przekazał swoje Objawienie, wykorzystując całą jego kulturę, sposób myślenia i odczuwania pod wieloma względami wspólny z ludami, wśród których żyli ówcześni Izraelici. Sposoby wyrażania i stosowane obrazy mogą być pod pewnymi względami podobne do używanych w tamtych kulturach, pod innymi natomiast ich sens w Biblii jest kształtowany przez własne doświadczenia dziejowe Izraela oraz religię uznającą tylko jednego Boga.

Dlatego w przedstawianych rozważaniach omówimy najpierw to, co o imieniu Bożym mówi Stary Testament, potem naukę Nowego Testamentu, w którym na Jezusa Chrystusa, wcielonego Syna Bożego, zostało przeniesione to wszystko, co Pierwsze Przymierze mówi o jedynym Bogu.

ZNACZENIE IMIENIA U STAROŻYTNYCH SEMITÓW

Imię stanowiło dla Semitów jakby reprezentację osoby, istotę, to co najważniejsze dla osoby lub rzeczy, jaką oznaczało. Znajomość imienia oznaczała bliskość, ujawnienie wnętrza, najgłębszej istoty, treści, tego co najważniejsze. Uważano, że dawała pewną władzę nad osobą lub rzeczą, która je nosiła. U ludów otaczających Izraela mogło się to wiązać z praktykami magicznymi, u przyjmujących objawioną naukę te przekonania były stopniowo oczyszczane w świetle przekonania o całkowitej wyższości Boga nad wszystkim. Wszystko jest Jego dziełem i podlega Jego władzy, a człowiek może otrzymać Jego błogosławieństwo, jeśli będzie pełnił Jego wolę wyrażoną w Jego Prawie streszczającym się w miłowaniu Boga nade wszystko i pełnym szacunku traktowaniu drugiego człowieka, a nawet całego stworzenia.

W opisach stworzenia świata i człowieka wielkie znaczenie ma nadawanie imion poszczególnym stworzeniom – przez Boga, jako Stwórcę i najwyższego władcę (Rdz 1,5.8.10.26; 2,7; 5,2), oraz przez człowieka, któremu Bóg przekazał władzę nad stworzeniem (Rdz 2,19–20). Właśnie w tym drugim, a faktycznie starszym, opisie tylko mężczyzna otrzymał imię od Boga, a sam nadał imiona wszystkim innym istotom, także kobiecie (Rdz 2,23; 3,20). Dlatego nadanie imienia dziecku stanowiło bardzo ważny akt społeczny i religijny. Imię dobierano starannie, a w niektórych wypadkach Biblia mówi o nadaniu dziecku imienia wyrażającego jego posłannictwo przez Bożego posłańca jeszcze przed jego narodzeniem. Często Stary Testament mówi o nadawaniu przez matkę wkrótce po urodzeniu dziecka imienia związanego z okolicznościami jego narodzenia albo z cechami charakteru lub pozycją (np. Rdz 4,1.25; 16,11; 19,37–38; 29,32–35; 30,6–24; 35,18; 38,4–5; Sdz 13,24; 1 Sm 1,20; 1 Krn 4,9; 7,16). Imiona nadawał także ojciec dziecka albo inne osoby (np. Rdz 4,26; 5,3.28–29;

16,15; 17,19; 21,3; 35,18; 41,51–52; Wj 2,22; Sdz 8,31; 1 Krn 7,23; Oz 1,4.6.9; Rt 4,17). Podobnie jak u innych ludów imiona łączą często imię Boga z czasownikiem, rzeczownikiem lub przymiotnikiem opisującym Boga albo Jego działanie. W Izraelu były to formy pochodzące od imienia „Jahwe”: na początku Jo- lub Jeho-, na końcu –jah[u] (oddawane przez polską końcówkę – jasz) albo od El (Bóg). Imię Eliasz łączy oba imiona Boże, oznacza: Jahwe jest Bogiem; Michał – Michael – oznacza: Któż jak Bóg. Są też formy skrócone, w których imię Boga jest pominięte: Jonatan – Natan; (Je)Berechiasz – Baruch.

Ewangelie mówią o uroczystym nadaniu imienia związanym z obrzezaniem Janowi Chrzcicielowi (Łk 1,13.59–63 – jego imię oznacza: Jhwh obdarzył łaską) oraz Jezusowi (Mt 1,21.23.25; Łk 1,31; 2,21 – Jego imię oznacza: Jhwh zbawia). Zmiana imienia lub nadanie przydomku może wiązać się z nową funkcją, posłannictwem lub szczególnymi czynami (por. np. Rdz 17,5.15; 32,29; Lb 13,16; Sdz 6,32; Mk 3,16 par.; J 1,42; Mk 3,17).